

Zheng He va dur a terme travessies de Xina fins a l'altra banda de l'índic el 1405, proposava una Xina pròspera que mirés a l'exterior i tecnològicament avançada, visió que Xi vol recrear.

© The Economist

A la Xina el 8 és un número que porta sort. I ara n'ha portat tanta que un equip de més de 100 científics ha estat capaç, després de tres anys d'investigacions, de declarar que els xinesos de l'antiguitat van assolir ni més ni menys que 88 avenços científics i gestes d'enginyeria de rellevància mundial. El seu catàleg, de més de 200 pàgines, publicat al juny, ha estat aclamat com una proesa editorial.

Tots els nens xinesos se saben de memòria "els quatre grans invents" del seu país: el paper, la impressió, la brúixola i la pólvora. Ara sembla que hauran d'estudiar-ne molts més. La investigació pretén demostrar que la Xina va ser la primera d'idear moltes altres meravelles, com ara el sistema decimal, els coets, la càmera estenopeica, el cultiu d'arròs i de blat, la ballesta i els estreps.

No és pas casualitat que el projecte, liderat per la prestigiosa Acadèmia Xinesa de les Ciències, es posés en marxa uns quants mesos després que Xi Jinping assumís el càrrec de president de la Xina el 2012. Xi ha intentat centrar l'atenció pública en les glòries del passat de la Xina com una manera d'inculcar el patriotisme i crear un rerefons històric adequat

Qui controla el passat...

Les coses que la Xina afirma haver inventat. El golf, el futbol..., en teniu per triar i remenar.

per a la seva campanya de fer realitat "el somni xinès del gran rejuveniment de la nació xinesa".

Xi Jinping segueix una llarga tradició dels propagandistes del Partit Comunista afirmant que el país va ser el primer a fer certs descobriments. "La Xina va inventar la Lassie", feia un titular del *Global Times*, un diari controlat pel partit, en un article que afirmava que el gos s'havia domesticat a la Xina fa 16.000 anys (un altre grup de científics calcula que la Xina va domesticar el gos fa

33.000 anys). El 2006 els mitjans oficials van deixar astorats els escocesos afirmant que la Xina havia inventat el golf feia mil anys, centenars d'anys abans que el joc es popularitzés a Escòcia.

Com a amant del futbol, a Xi li agrada centrar l'atenció en el fet que la Xina també va ser pionera en aquest esport. En una visita al Regne Unit el 2015 va fer parada en un dels clubs de futbol més famosos del país, el Manchester City. Allà li van entregar una còpia de les primeres regles del joc modern (redactades per un anglès el 1863). Ell, a canvi, va lliurar una reproducció de coure d'una persona jugant a *cuju*, un esport semblant al futbol, inventat a la Xina fa 2.000 anys. Pel que sembla, era popular entre el jovent urbà com una forma d'entrenament físic militar. Xi també voldria un gran rejuveniment d'això. El 2014 va fer pública la intenció d'introduir el futbol al currículum nacional. L'objectiu és convertir la Xina en una "potència de primer nivell" en futbol cap al 2050 (de moment té molt de camí per recórrer).

L'atenció creixent que la Xina presta als seus èxits antics, reals i exagerats, contrasta amb el rebuig gairebé total que hi va mostrar Mao Zedong després d'assolir el poder el 1949. A la Xina de Mao la història no era una cosa per celebrar.

Un objectiu central de la seva Revolució Cultural va ser atacar les “quatre coses velles”: els costums, la cultura, els hàbits i les idees.

Moltes dinasties xineses havien destruït algunes glòries de la dinastia anterior, però els comunistes ho van portar a nous extrems. De punta a punta del país vàndals pagats per l'Estat van destrossar temples, mansions, muralles, paratges pintorescos, quadres, cal·ligrafies i altres artefactes.

La situació va començar a canviar quan Mao va morir, el 1976. Ara Xi afirma que la civilització xinesa “s'ha desenvolupat en una línia ininterrompuda des de l'antiguitat fins a l'actualitat”. Xi passa per alt no tan sols el caos i la destrucció de l'època de Mao sinó els llargs segles en què l'àrea geogràfica que actualment s'anomena Xina estava dividida en moltes parts, i fins i tot era governada per poders estrangers (els manxús i els mongols).

El partit també vol utilitzar les proeses antigues per millorar la imatge de la Xina a l'estranger i contrarestar les impressions tan esteses (i sovint injustes) a Occident que el país és millor copiant les idees d'altres que elaborant-ne de pròpies. Els quatre grans invents van ser un dels temes principals a la cerimònia d'obertura dels Jocs Olímpics de Pequín el 2008, un esdeveniment que la Xina va considerar una festa per sortir de l'armari davant del món després de dècades de ser tractada amb suspicàcia i menyspreu per les potències estrangeres.

L'enveja dels ràpids avenços tecnològics d'Occident des del segle XIX ha estat un catalitzador del nacionalisme xinès durant més de 100 anys, i alimenta una competitivitat cultural a la Xina que converteix la història antiga en un camp de batalla. Això es va fer evident en la irascible resposta a un documental recent de la BBC i el National Geographic que donava a entendre que els famosos guerrers de terracota de Xian presentaven influència grega. Algunes persones ho van interpretar com una mostra de menyspreu. Un arqueòleg xinès va titllar la teoria de “deshonesta” i va afirmar que no estava “fonamentada”; un altre va dir que no podia ser que unes mans estrangeres haguessin esculpit les figures perquè “no portaven noms grecs” inscrits al darrere. De la mateixa manera, el 2008 Boris Johnson, aleshores alcalde de Londres, va ser ridiculitzat per dir que el

ping-pong no s'havia originat a la Xina sinó a les taules dels menjadors victorians i que es coneixia com a *whiff-whaff*.

Només una lleugera incongruència

La publicació dels 88 descobriments, però, ha tornat a centrar l'atenció en un misteri que ve de lluny: per què, després d'un llarg historial d'assoliments extraordinaris en l'àmbit tecnològic, les innovacions xineses van aturar-se en gran mesura durant els 500 anys i escaig que van acabar amb la caiguda de l'última dinastia imperial el 1911? Com han observat els mitjans estatals, poques de les innovacions de la nova llista pertanyen a aquest període. D'aquest enigma sovint se'n diu la “qüestió de Needham”, en homenatge al científic i sinòleg britànic Joseph Needham. (Va ser ell qui, en el seu estudi de la ciència antiga de la Xina fet als anys cinquanta, va identificar per primer cop els quatre grans invents; abans la majoria es pensava que havien sorgit a Occident.) Un membre de l'equip que va elaborar la llista va dir que la qüestió mereixia una “profunda reflexió” i que seria matèria de futures investigacions.

Xi esquiva aquesta qüestió. Elogia Zheng He, un eunuc que va dur a terme travessies marítimes des de la Xina fins a l'altra banda de l'oceà Índic del 1405 en endavant, qualificant-lo com un dels grans innovadors xinesos. Zheng He va ser un dels primers que va proposar una visió de la Xina que Xi voldria recrear: una Xina pròspera, que mira a l'exterior i que és tecnològicament avançada (l'enorme nau de l'almirall és el número 88 de la llista). Però es descuida d'assenyalar que poc després de les exploracions de Zheng He la Xina es va tancar en si mateixa i va començar el seu mig mil·lenni d'estancament.

En aquest punt d'inflexió del segle XV els reformistes de la Xina hi veuen una resposta òbvia a la qüestió de Needham: l'aïllament de la resta del món és dolent per a la innovació. Estan entusiasmats amb els esforços de la Xina, a partir dels setanta, de recuperar la relació amb Occident, però lamenten les barreres que encara hi ha. Amb sort, no caldran 100 científics xinesos pagats per l'Estat treballant durant tres anys per arribar a la mateixa conclusió. ●

Traducció d'Arnau Figueras

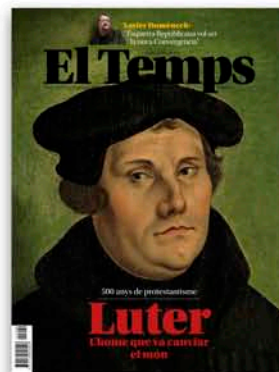
El Temps

Nova maqueta

Nous opinants

Nou format

Nou Temps

Ja al teu quiosc

Per fer-te
subscriber entra a
www.eltamps.cat
escriu-nos a
[subscripcions@
eltamps.cat](mailto:subscripcions@eltamps.cat)
o telefona al
902131025.

Us atendrem de
9.00 a 14.00 hores